

Голові Разової спеціалізованої вченої ради ДФ 20 051.191
Карпатського національного університету
імені Василя Стефаника
доктору педагогічних наук,
професору Цюняк Оксані Петрівні
(76018, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57)

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри українознавства і філософії Івано-Франківського національного медичного університету **Кузенко Олександри Йосифівни** на дисертаційну роботу Оклієвича Назара Орестовича «Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу в початковій школі»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Актуальність теми дисертаційної роботи та її зв'язок із галузевими науковими програмами.

У сучасних умовах реформування системи освіти України, реалізації концепції Нової української школи та необхідності підвищення рівня рухової активності дітей молодшого шкільного віку особливого значення набуває підготовка вчителів фізичної культури, здатних ефективно організовувати спортивно-оздоровчу діяльність, використовуючи інноваційні засоби та форми роботи, зокрема елементи футболу як одного з найпопулярніших видів спорту серед дітей. Дисертація Оклієвича Н.О. органічно пов'язана з положеннями законів України «Про фізичну культуру і спорт» (1994, зі змінами), «Про освіту» (2017), «Про повну загальну середню освіту» (2020), «Про фахову передвищу освіту» (2019), «Про вищу освіту» (2014), «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення якості вищої освіти» (2023), «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу» (2024), а також із Національною стратегією з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» (2016) та «Стратегією розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року» (2020). У контексті означеного вище актуальність і значимість дисертаційної роботи «Підготовка

майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу в початковій школі» не викликає сумніву.

Дисертація виконана відповідно до науково-дослідної тематики кафедри початкової освіти та освітніх інновацій Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, що засвідчує її зв'язок із пріоритетними напрямками розвитку педагогічної науки.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність.

Наукові положення та висновки дисертації ґрунтуються на опрацюванні ґрунтовної джерельної бази, аналізі чинного законодавства, а також на результатах проведеного педагогічного експерименту. Про належний рівень організації дослідно-експериментальної роботи засвідчує той факт, що до експерименту було залучено 520 здобувачів вищої освіти та 12 викладачів закладів фахової передвищої і вищої освіти. Така вибірка є достатньо репрезентативною та дозволяє вважати результати дослідження переконливими. Аналіз тексту дисертації та змісту публікацій Н.О. Оклієвича дозволяють дійти висновку про наукову достовірність викладених автором результатів. Дисертантом опрацьовано 338 наукових джерел українською та іноземними мовами, на основі наукового аналізу яких автором сформульовано особисте бачення досліджуваної проблеми. Методологія дослідження є обґрунтованою, а інтерпретація отриманих результатів – логічною та змістовною, що забезпечує достовірність сформульованих рекомендацій щодо удосконалення професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури до організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу в початковій школі.

Наукова новизна дослідження.

Наукова новизна дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та практичній реалізації моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу в початковій школі; визначенні структури готовності майбутніх педагогів до зазначеного виду діяльності; розробленні критеріїв, показників та рівнів її

сформованості; удосконаленні змістового та методичного забезпечення професійної підготовки здобувачів вищої освіти.

Автором вперше цілісно обґрунтовано теоретичні і практичні аспекти підготовки майбутнього вчителя фізичної культури до організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу в початковій школі у контексті НУШ та з урахуванням викликів воєнного стану; висвітлено структуру готовності майбутніх учителів фізичної культури до окресленого виду діяльності (мотиваційно-цільовий, когнітивно-змістовий, комунікативно-організаційний і практико-діяльнісний компоненти); визначено критерії (комунікативний, мотиваційний, когнітивний і рефлексивно-процесуальний) та схарактеризовано рівні готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу в сучасній початковій школі (високий, достатній, середній і низький); розроблено авторську модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу в початковій школі, що містить три основні блоки (цільовий, змістово-процесуальний, контрольний-оцінювальний) і виокремлено педагогічні умови її практичного впровадження в освітній процес ЗВО (змістово-методична, організаційно-технологічна й мотиваційно-рефлексивна); окреслено методологічні підходи (аксіологічний, особистісно орієнтований, компетентнісний, рефлексивний, системний та акмеологічний);

Теоретична цінність і практична значущість отриманих наукових результатів.

Результати дисертаційної роботи Оклієвича Н.О. дозволяють конкретизувати понятійний апарат з проблеми дослідження, зокрема уточнити змістове наповнення понять, «спортивно-оздоровча діяльність з елементами футболу», «готовність майбутнього вчителя фізичної культури до організації спортивно-оздоровчої діяльності», «спортивно-оздоровче освітнє середовище», «здоров'язберезувальна компетентність» та інших.

Розроблено авторську модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу, впроваджено в освітній процес ЗВО зміст, методи і форми організації підготовки

майбутніх педагогів до окресленого виду діяльності, а також здійснено дослідницько-експериментальну перевірку результатів дослідження.

Результати дослідження можуть бути використані викладачами ЗВО під час підготовки майбутніх учителів фізичної культури до роботи з молодшими школярами, вчителями початкових класів і вихователів та у системі післядипломної педагогічної освіти.

Загальна оцінка змісту роботи.

Структура дисертації є логічною та послідовною. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

У вступі автором окреслено актуальність теми дисертації, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення отриманих результатів.

У першому розділі автором здійснено ґрунтовний аналіз наукової літератури з проблеми дослідження, розкрито теоретичні засади професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, уточнено зміст базових понять дослідження, проаналізовано сучасні тенденції розвитку підготовки юних футболістів в Україні та узагальнено зарубіжний досвід професійної підготовки вчителів фізичної культури. Позитивної оцінки заслуговує те, що Оклієвич Н.О. розглядає футбол не лише як спортивну гру, а як ефективний педагогічний засіб формування особистості молодших школярів. У роботі аргументовано, що використання елементів футболу сприяє розвитку фізичних якостей, а також відповідальності, дисциплінованості, уміння працювати в команді, дотримуватися правил та взаємодіяти з іншими учасниками освітнього процесу.

Заслуговує на увагу проведений аналіз зарубіжного досвіду підготовки вчителів фізичної культури та організації спортивно-оздоровчого освітнього середовища. Автор слушно звертає увагу на те, що сучасні міжнародні практики орієнтуються на особистісний розвиток дитини, інклюзивність, безпечність освітнього середовища та інтеграцію фізичної активності в загальну систему виховання.

Безперечною перевагою другого розділу є розроблення авторської моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-

оздоровчої діяльності з елементами футболу в початковій школі. Науковий інтерес становить структура запропонованої моделі, яка включає цільовий, змістово-процесуальний та контрольню-оцінювальний блоки. Автором чітко визначено мету, завдання, методологічні підходи та принципи професійної підготовки майбутніх педагогів.

Особливої уваги заслуговує обґрунтування педагогічних умов реалізації моделі. На належному науковому рівні обґрунтовано організаційно-педагогічні умови, методичне забезпечення та концептуальні засади формування готовності майбутніх фахівців до зазначеного виду професійної діяльності. До таких умов автор правомірно відносить змістово-методичну, організаційно-технологічну та мотиваційно-рефлексивну. Їх зміст є логічним, взаємопов'язаним і відповідає сучасним вимогам до професійної підготовки педагогічних кадрів.

Позитивно оцінюється орієнтація дослідження на реалізацію принципів педагогіки партнерства, безбар'єрності, здоров'язбереження та інклюзивності. Це свідчить про врахування сучасних тенденцій розвитку української освіти та потреб закладів загальної середньої освіти.

Практичну цінність має запропонований автором методичний інструментарій підготовки майбутніх учителів фізичної культури. У роботі обґрунтовано доцільність використання інтегрованих уроків, проєктної діяльності, спортивних свят, квестів, туристичних заходів, цифрових технологій та різноманітних форм позаурочної діяльності.

У третьому розділі представлено результати педагогічного експерименту щодо перевірки ефективності запропонованої моделі. Автором визначено критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу, проведено комплексне оцінювання мотиваційно-цільового, когнітивно-змістового, комунікативно-організаційного та практико-діяльнісного компонентів готовності. Представлені результати свідчать про ефективність запропонованої методики та підтверджують достовірність отриманих висновків. Третій розділ дисертації присвячений експериментальній перевірці ефективності запропонованої моделі. Автором здійснено комплексне дослідження

сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури за мотиваційно-цільовим, когнітивно-змістовим, комунікативно-організаційним і практико-діяльнісним компонентами.

Як позитив, варто відзначити ретельність проведення педагогічного експерименту та коректність використання методів математичної статистики для обробки результатів. Отримані дані свідчать про позитивну динаміку змін у студентів експериментальної групи та підтверджують ефективність розробленої моделі. Особливо переконливими є результати, які демонструють суттєве зростання частки студентів із високим та достатнім рівнями готовності до організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу. Сукупний показник таких студентів після завершення експерименту досяг 67 %, що більш ніж удвічі перевищує результати початкового етапу дослідження.

Практичне значення результатів дослідження полягає в можливості впровадження розробленої моделі, навчально-методичних матеріалів та рекомендацій у систему підготовки майбутніх учителів фізичної культури у закладах вищої освіти. Отримані результати можуть бути використані під час викладання фахових дисциплін, проходження педагогічної практики та організації спортивно-оздоровчої роботи у початковій школі.

Відсутність порушень академічної доброчесності.

Під час ознайомлення з дисертацією не виявлено фактів академічного плагіату чи інших форм порушення академічної доброчесності. У роботі містяться посилання на джерела, дотримано вимоги до цитування та оформлення списку використаних джерел.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

1. У дослідженні доцільно було б розширити порівняльний аналіз зарубіжних моделей підготовки вчителів фізичної культури, акцентувавши увагу на методиці навчання елементів футболу в початковій школі.

2. З огляду на цифровізацію сучасної освіти, додаткового обґрунтування потребують можливості й методичні засади використання цифрових технологій та інноваційних інтерактивних платформ у процесі фахової підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

3. Детальнішого наукового аналізу потребує методика підготовки вчителів фізичної культури до організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу в початковій школі в умовах інклюзивного навчання.

Висловлені зауваження мають дискусійний характер, не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації та не знижують її наукової і практичного значення.

Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових працях.

Основні положення роботи були представлені на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях. Результати дослідження відображено у 18 наукових публікаціях, серед яких статті у виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах даних Scopus та Web of Science, що засвідчує належний рівень апробації результатів дослідження.

Оцінка мови і стилю викладення матеріалу дисертації.

Мова дисертації відповідає вимогам наукового стилю: вона є точною, логічною, граматично коректною. Виклад матеріалу відзначається ясністю, послідовністю та термінологічною виваженістю. Автор надає іншомовні терміни мовою оригіналу та пропонує український переклад.

Загальний висновок.

Дисертаційна робота Оклієвича Назара Орестовича «Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу в початковій школі» є завершеним самостійним науковим дослідженням, виконаним на належному теоретичному та методологічному рівнях. Отримані результати характеризуються науковою новизною, теоретичним і практичним значенням. Робота відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 № 44 (зі змінами) та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40 (зі змінами), а її автор – Оклієвич Назар Орестович заслуговує

на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015
Професійна освіта (за спеціалізаціями) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка.

Офіційний опонент – кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри українознавства і філософії
Івано-Франківського національного
медичного університету

Олександра КУЗЕНКО